

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Middelbaar Beroeps
Onderwijs

Persoonsgegevens

Datum
24 maart 2023

Referentie
37505221

Uitvoering motie De Hoop/Bouchallikht inz. toevoeging
opleidingsniveau aan Algemene wet gelijke behandeling

Interdepartementaal
afgestemd
BZK

Aanleiding

- Tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van OCW op 24 november 2022 dienden de leden De Hoop (PvdA) en Bouchallikht (GroenLinks) een motie in waarin de regering wordt verzocht om een voorstel te doen voor de toevoeging van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb).
- Volgens de indieners van de motie wordt op vele manieren onderscheid gemaakt tussen mbo-studenten enerzijds en hbo/wo-studenten anderzijds, bijvoorbeeld in de mogelijkheid om een tussenjaar/bestuursjaar te doen en in de toegang tot een studenten kroeg of -vereniging. Volgens de indieners moet dit onderscheid naar opleidingsniveau worden uitgebannen. Concrete aanleiding voor de motie is het meermaals weigeren van mbo-studenten in studentencafés in Utrecht.
- In deze nota treft u een aantal opties aan voor de wijze waarop u uitvoering kunt geven aan deze motie.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om een keuze te maken uit de in deze nota geschetste opties voor de uitvoering van de motie.

Kernpunten

- Op dit moment is opleidingsniveau niet als discriminatiegrond opgenomen in de Awgb en is er ook geen andere wetgeving die het maken van onderscheid naar opleidingsniveau verbiedt. De Awgb verbiedt onderscheid op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid en burgerlijke staat. Daarnaast is er afzonderlijke wetgeving voor de gronden handicap/chronische ziekte (Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte) en leeftijd (Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid).
- Om uitvoering te geven aan de motie is een drietal opties denkbaar:
 - Opleidingsniveau als discriminatiegrond opnemen in de Awgb;
 - Adviesaanvraag indienen bij het College voor de rechten van de mens;
 - Inzetten op andere maatregelen om ongelijke behandeling tegen te gaan.
- Optie 3 wordt al uitgevoerd, dus is aanvullend op optie 1 of 2.
- Indien uw voorkeur uitgaat naar optie 1, dan is instemming nodig van de minister van BZK, aangezien de Awgb onder haar verantwoordelijkheid valt.
- U wordt geadviseerd om te kiezen voor optie 2, in combinatie met optie 3. De opties worden hieronder nader toegelicht. Nadat u een keuze heeft gemaakt,

kunt u de TK voor de zomer informeren over de manier waarop u uitvoering geeft aan bovengenoemde motie.

Datum
24 maart 2023

Toelichting

Optie 1: opleidingsniveau als discriminatiegrond opnemen in de Awgb

De gelijke behandelingswetgeving biedt bescherming tegen ongerechtvaardigd onderscheid op grond van een limitatief aantal persoonskenmerken waarvan iemand niet zomaar afstand kan of wil doen. Om die reden is er een vrij brede bescherming bij werk en bij het aanbod van goederen en diensten. Daarbij geeft de wet slechts een beperkt aantal uitzonderingen voor enkele specifieke gronden, in combinatie met een specifiek terrein. Denk bijvoorbeeld aan het voeren van voorkeursbeleid voor vrouwen in specifieke sectoren of functies op de arbeidsmarkt.

Het opnemen van opleidingsniveau als discriminatiegrond in artikel 1 van de Awgb lijkt problematisch, om de volgende redenen:

- Dit is een vergaande maatregel, omdat hiermee de gehele Awgb van toepassing wordt voor onderscheid naar opleidingsniveau. Dat zou bijvoorbeeld ook betekenen dat onderscheid naar opleidingsniveau bij arbeid en vrije beroepen niet langer is toegestaan, terwijl opleidingsniveau voor de meeste functies een relevante factor is om te bepalen of een sollicitant in staat is om de functie te vervullen. Hetzelfde geldt voor de toegang tot onderwijs. Een verbod op onderscheid naar opleidingsniveau zou betekenen dat een onderwijsinstelling bijvoorbeeld niet langer een met succes afgeronde middelbare schoolopleiding als toelatingseis zou mogen stellen. Het is kortom een algemeen verbod op onderscheid, terwijl op sommige gebieden een onderscheid naar opleidingsniveau wel wenselijk is.
- Overwogen kan worden om een meer specifiek verbod op te nemen in de Awgb en onderscheid op basis van opleidingsniveau alleen te verbieden in het sociaaleconomisch verkeer. Dan gaat het bijvoorbeeld om wonen, gezondheidszorg, verzekeringen, sport en uitgaan. Ook met een dergelijk verbod op onderscheid bij het aanbieden van goederen en diensten zou de overheid terughoudend moeten zijn. Het is de vraag of onderscheid op grond van opleidingsniveau zo ernstig is dat het een brede inperking van de contracts- en ondernemingsvrijheid rechtvaardigt.
- De motie roept o.a. op om onderscheid in opleidingsniveau bij de toegang tot verenigingen uit te bannen. Dit is problematisch in de Awgb, omdat deze wet de verenigingsvrijheid onverlet laat. Dat betekent dat het een studentenvereniging vrij staat om bijvoorbeeld alleen mannen of vrouwen toe te laten, ongeacht het geldende verbod om onderscheid te maken op grond van geslacht. Het past dan ook niet om met een aanpassing in de Awgb de verenigingsvrijheid in te perken zodat opleidingsniveau niet meer als toelatingcriterium kan worden gehanteerd.
- Tot slot is het zeer de vraag of een dergelijk verbod past bij de achterliggende bedoeling van de motie. De wens van de indieners is immers niet zozeer om onderscheid naar opleidingsniveau te verbieden, maar om onderscheid tussen mbo-studenten en hbo/wo-studenten uit te bannen. Het gaat om een onwenselijk onderscheid tussen studenten die momenteel een opleiding volgen aan een mbo- of ho-instelling, niet om afgestudeerden. Dit kan

mogelijk worden ondervangen door in de Awgb te specificeren dat het gaat om een verbod op onderscheid tussen studenten van verschillende opleidingsniveaus, maar dit is wel een zeer verstrekkend middel. Bovendien is op specifieke onderdelen wel duidelijk dat sprake is van onwenselijk onderscheid tussen mbo-studenten en ho-studenten, maar dit hebben we nog niet over de hele linie in beeld. Nu al kiezen voor een algemeen en verstrekkend verbod is daarmee voorbarig. Waarschijnlijk is het dan ook effectiever om op andere manieren in te zetten op gelijkwaardige behandeling tussen studenten, zoals beschreven onder optie 3.

Optie 2: Adviesaanvraag indienen bij het College voor de rechten van de mens

Er zijn veel bedenkingen bij het opnemen van een verbod op onderscheid naar opleidingsniveau in de Awgb. Om toch tegemoet te komen aan de motie, kunt u overwegen om het College voor de rechten van de mens te vragen om advies uit te brengen. U kunt het College verzoeken om te adviseren over de wenselijkheid van een algemeen verbod op onderscheid naar opleidingsniveau in de Awgb. Daarnaast kunt u het College vragen om te adviseren over andere mogelijkheden om ongelijke behandeling tegen te gaan. Voor een adviesaanvraag bij het College is geen formele procedure vastgelegd. Een adviesaanvraag kan schriftelijk worden ingediend. De vermoedelijke doorlooptijd is een aantal maanden. Het ministerie van BZK wordt als coördinerend ministerie betrokken bij een adviesaanvraag.

Optie 3: Inzetten op andere maatregelen om ongelijke behandeling tegen te gaan

Momenteel werken we al op verschillende manieren aan gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten:

- In de werkagenda MBO zijn maatregelen opgenomen die bijdragen aan een meer gelijkwaardige positie voor mbo-studenten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het verstrekken van collegekaarten aan mbo-studenten, zodat zij kunnen aantonen dat zij student zijn en daarmee kunnen profiteren van studentenkortingen en toegang kunnen krijgen tot horecagelegenheden voor studenten. Andere maatregelen in de werkagenda zijn erop gericht dat mbo-studenten gebruik kunnen maken van de studenteninfrastructuur, zoals studentensportfaciliteiten, algemene introductiedagen, bestuursbeurzen en de mogelijkheid om studieverenigingen op te richten.
- Naast de maatregelen uit de werkagenda dragen verschillende maatregelen ten aanzien van medezeggenschap bij aan gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten. Denk bijvoorbeeld aan de uitbreiding van de monitor medezeggenschap naar het mbo en het wetsvoorstel waarin wordt geëxpliciteerd dat studentenraden moeten kunnen beschikken over de juiste ambtelijke, financiële en juridische ondersteuning. Ook wordt verkend of we de baankansen voor mbo'ers binnen de Rijksoverheid kunnen vergroten.
- Meer in algemene zin brengen we in kaart op welke gebieden sprake is van ongewenst onderscheid en of de hierboven beschreven maatregelen afdoende zijn om dit aan te pakken, of dat aanvullende maatregelen nodig zijn.
- Bij de uitwerking van bovenstaande maatregelen wordt de motie van de leden Van der Molen/Palland (CDA) betrokken, waarin de regering wordt verzocht om te werken aan gelijkheid tussen mbo-studenten en ho-studenten en vijf concrete knelpunten aan te pakken (t.a.v. studietoeslag, collegekaart, terugvragen van lesgeld, huisvesting en de medezeggenschapsmonitor).

Uw inzet voor een gelijkwaardige behandeling en emancipatie van de mbo-student heeft brede steun van de Kamer. De motie in kwestie is aangenomen met 114 stemmen voor, waaronder coalitiepartijen D66, VVD en CDA. Binnen de coalitie heeft de ChristenUnie tegengestemd, samen met vijf andere partijen. Naast deze motie ziet ook de hierboven genoemde motie van de leden Van der Molen/Palland (CDA) op het tegengaan van ongelijkwaardige behandeling tussen mbo- en ho-studenten.

Datum
24 maart 2023

Afstemming

Deze nota is ambtelijk afgestemd met BZK en wordt separaat aan de minister van BZK voorgelegd, aangezien de Awgb onder haar verantwoordelijkheid valt. Indien u kiest voor optie 1 (wijziging Awgb) is tevens instemming nodig van de minister van BZK. Ook indien u kiest voor optie 2 (adviesaanvraag) wordt het vervolg vormgegeven in afstemming met BZK.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Nota ter besluitvorming - Indienen adviesaanvraag College voor de Rechten van de Mensen

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

Persoonsgegevens

Datum

24 januari 2024

Referentie

43772688

Bijlagen

Nota adviesaanvraag CRM
opname van opleidingsniveau in
Awgb & Adviesaanvraag CRM
opname van opleidingsniveau in
de Awgb

**Interdepartementaal
afgestemd**

BZK

Aanleiding

In uw brief aan de Tweede Kamer op 6 juli 2023 heeft u de toezegging gedaan om het College voor de Rechten van de Mens (CRM) om advies te vragen over de wenselijkheid van een verbod op onderscheid naar opleidingsniveau in de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb)¹. In de bijlage vindt u de opgestelde adviesaanvraag. De aanvraag wordt ingediend door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de bijgevoegde adviesaanvraag aan het College voor de Rechten van de Mens en deze samen met MBZK in te dienen.

Kernpunten

- De motie van de leden Bouchallikht (GroenLinks) en De Hoop (PvdA) verzoekt de regering een voorstel te doen voor de toevoeging van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Awgb.
- In uw brief aan de Tweede Kamer heeft u de toezegging gedaan om het College voor de Rechten van de Mens (CRM) om advies te vragen over de wenselijkheid van een verbod op onderscheid naar opleidingsniveau in de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb).
- In de begrotingsbehandeling OCW is er door het lid Stultiens (PvdA-GroenLinks) gevraagd naar de voortgang op de motie.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de verantwoordelijke minister en zal deze aanvraag, na uw akkoord, mede namens u indienen.
- Met de adviesaanvraag geven we uitvoering aan de motie
- Met de adviesaanvraag vragen we of het CRM ruimte ziet voor:
 - een verbod op onderscheid op grond van opleidingsniveau en zo ja, op welke gebieden.
 - een verbod op onderscheid van opleidingsniveau binnen de huidige actieve studentenpopulatie, niet enkel na het behalen van

¹Kamerstukken II 2022-2023, 31 524, nr. 569.

- een diploma.
- andere mogelijkheden om ongelijke behandeling tussen mensen met verschillende opleidingsniveaus in de samenleving tegen te gaan.

Datum
24 januari 2024

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

Persoonsgegevens

Datum

4 oktober 2024

Referentie

48429873

Bijlagen

Adviesrapport College

Verzoek tot kabinetsreactie

**Interdepartementaal
afgestemd**

BZK

Kabinetsreactie op het advies van het College voor de
Rechten van de Mens over opleidingsniveau als
discriminatiegrond

Aanleiding

Op 28 augustus 2024 heeft het College voor de Rechten van de Mens (CRM) een advies uitgebracht aan u en MBZK over het toevoegen van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb). Het CRM heeft dit advies ook gepubliceerd op zijn website. De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft u en MBZK op 12 september verzocht om een kabinetsreactie op dit advies. In deze nota vragen we u een besluit te nemen over de opvolging van het advies, zodat wij op basis hiervan een kabinetsreactie kunnen opstellen. Deze nota wordt ook aan MBZK voorgelegd.

Politiek-maatschappelijke context

- Over het onderscheid op basis van opleiding is de afgelopen jaren een maatschappelijk en politiek debat ontstaan. Onder de noemer van de waaier heeft OCW de afgelopen tijd aandacht gevraagd voor de positie van het beroepsonderwijs, de opwaartse druk in het onderwijs en een gelijkwaardige positie van de mbo-student. In de Werkagenda MBO staan diverse maatregelen om de positie van de mbo-student in het studentenleven te bevorderen, zoals een mbo-studentenkaart, studieverenigingen, en deelname aan introductieweken. De waaier is echter breder dan enkel het studentenleven, zo zijn er blijvende verschillen op het gebied van studiefinanciering en stagevergoedingen. Ook bij inmiddels afgestudeerden komt onderscheid op basis van opleiding voor. Denk bijvoorbeeld aan verzekeraars en datingwebsites voor 'hoger-opgeleiden'.
- De huidige beleidsinzet van OCW is het continueren van de doelstellingen van de waaier. Hoewel we stappen zetten met de positie van de mbo-student in het studentenleven d.m.v. de Werkagenda MBO, zijn er een aantal onderwerpen waarop de voortgang stagneert.
- I.v.m. de huidige bezuinigingen in het vervolgonderwijs, is er weinig ruimte om stappen te zetten op het gelijktrekken van de financiële voorzieningen voor mbo-studenten, gelijkwaardig aan hbo en wo-studenten.
- Daarnaast blijven er uitdagingen omtrent de positie en status van het beroepsonderwijs in de maatschappij. Het verzoek om opleiding toe te voegen als discriminatiegrond heeft een symbolisch karakter, maar de aandacht en de waarde draagt wel bij aan de positie van het beroepsonderwijs in de maatschappij.
- Ook in de Kamer is er regelmatig aandacht voor de positie en gelijkwaardigheid van de mbo-student t.o.v. hbo & wo-studenten en het

onderwerp wordt Kamerbreed geadresseerd. D66 en GroenLinks/PvdA hebben aandacht voor de positie van de mbo-student in het studentenleven. BBB en het CDA hebben eerder aandacht besteed aan de positie van het beroepsonderwijs en de naamgeving hiervan.

Recentelijk zijn er ook Kamervragen gesteld door de Kamerleden Stultiens en Tseggai (beiden GroenLinks-PvdA) over het advies. De antwoorden heeft u op 8 oktober met de leden van de Tweede Kamer gedeeld.

Datum

4 oktober 2024

Geadviseerd besluit

We vragen u om een keuze te maken uit de hieronder geschetste opties voor de uitvoering van de motie en het opstellen van een kabinetsreactie. In acht nemende dat:

- Het CRM adviseert om de wetgeving niet op te nemen in de Awgb;
- Er beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit is;
- Er een mogelijke koppeling is met een verkenning naar de discriminatiegrond sociaaleconomische status;

Adviseren we u om voor optie 3 te kiezen.

Onderstaand vindt u de drie uitgewerkte opties:

- 1) Optie 1: het uitwerken van opname van de discriminatiegrond opleiding in een separate gelijkebehandelingswet, met een open objectieve rechtvaardigingsgrond.
Met deze optie komen we tegemoet aan de wens om onnodig onderscheid op basis van opleiding te voorkomen en dat er, anders dan in de Awgb, onderscheid mogelijk blijft inzake vacatures en vervolgopleiding. Het risico van deze optie is dat er weinig beschikbare ambtelijke capaciteit is, bij zowel BZK als OCW, om deze optie op korte termijn uit te werken en dat uitwerken van dit wetsvoorstel enkele jaren in beslag zal nemen. Een tweede onzekerheid is of het wetsvoorstel kan rekenen op voldoende draagvlak binnen de coalitie en in beide Kamers.
- 2) Optie 2: er komen geen verdere stappen in het uitwerken van de discriminatiegrond opleiding op gebied van wetgeving. Wel blijven we invulling geven aan de uitvoering van de Werkagenda en het Stagepact MBO, waarin diverse maatregelen worden genomen ter bevordering van een gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten. Waar mogelijk verkennen we de mogelijkheden om aanvullende maatregelen, op bijvoorbeeld studiefinanciering en studentenleven, te nemen om de positie van mbo-studenten te versterken.
- 3) Optie 3: er volgt op korte termijn geen nadere juridische uitwerking van de discriminatiegrond opleiding. Het advies van het College op dit onderwerp wordt gecombineerd met een verdere verkenning van BZK naar het onderwerp sociaaleconomische status en nemen van juridische stappen op dat onderwerp. Indien er wijzigingen komen op gebied van gelijkebehandelingswetgeving combineren we beide zaken in een bredere herziening. Verder geven we invulling aan de uitvoering van de Werkagenda en het Stagepact MBO, waarin diverse maatregelen worden

genomen ter bevordering van een gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten. Waar mogelijk verkennen we de mogelijkheden om aanvullende maatregelen, op bijvoorbeeld studiefinanciering en studentenleven, te nemen om de positie van mbo-studenten te versterken.

Datum
4 oktober 2024

Kernpunten

- Tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van OCW op 24 november 2022 dienden de toenmalige leden De Hoop (PvdA) en Bouchallikht (GroenLinks) een motie in waarin de regering werd verzocht om een voorstel te doen voor de toevoeging van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Awgb.
- Volgens de indieners moet onderscheid naar opleidingsniveau worden uitgebannen. Concrete aanleiding voor de motie was het meermaals weigeren van mbo-studenten in studentencafés in Utrecht.
- Het opnemen van opleidingsniveau als discriminatiegrond in artikel 1 van de Awgb lijkt problematisch, o.a. omdat de Awgb een brede bescherming biedt tegen het maken van onderscheid. Onderscheid naar opleidingsniveau is echter in sommige situaties juist wel gewenst, bijvoorbeeld bij selectie voor een vervolgopleiding en werk. Om die reden heeft toenmalig minister Dijkgraaf besloten om hierover eerst advies te vragen aan het College voor de Rechten van de Mens.
- MBZK heeft mede namens MOCW ter uitvoering van deze motie om advies gevraagd bij het CRM of en zo ja hoe 'opleidingsniveau' kan worden opgenomen in de Awgb. De Kamer is hierover geïnformeerd in de brief van toenmalig minister Dijkgraaf over gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten van juli 2023. Het College heeft dit advies op 28 augustus 2024 aan MBZK toegezonden en op zijn website gepubliceerd.
- Het College concludeert dat er aanleiding is om juridisch bescherming te bieden tegen onderscheid op grond van opleidingsniveau ten aanzien van aanbod en levering van diensten. Het is volgens het College echter niet wenselijk om dergelijk onderscheid te verbieden bij selectie voor vacatures of vervolgopleidingen.
- Bij een verbod op onderscheid op grond van opleiding is volgens het College een open objectieve rechtvaardigingsgrond passender dan een gesloten systeem van rechtvaardigingen. Bij een gesloten systeem van rechtvaardigingen, zoals in de Awgb, moeten gewenste uitzonderingen expliciet in de wet worden opgenomen. In geval van een open objectieve rechtvaardiging is er meer ruimte voor de rechter of het College om te wegen of een bepaalde rechtvaardiging een legitiem doel dient en of het onderscheid noodzakelijk en rechtvaardig is.
- Het College concludeert dat opname van de discriminatiegrond opleidingsniveau in een separate gelijkebehandelingswet meer voor de hand ligt dan in de Awgb.
- Tot slot adviseert het College om de term 'opleiding' of 'type opleiding' te gebruiken in plaats van 'opleidingsniveau'.

Toelichting

- Op dit moment is opleidingsniveau niet als discriminatiegrond opgenomen in de Awgb en is er ook geen andere wetgeving die het maken van onderscheid

naar opleidingsniveau verbiedt. De Awgb verbiedt onderscheid op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid en burgerlijke staat. Daarnaast is er afzonderlijke wetgeving voor de gronden handicap/chronische ziekte (Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte) en leeftijd (Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid).

- De Awgb ziet toe op discriminatie bij de arbeid en het goederen- en dienstenverkeer. Bij dat laatste gaat het om onder meer onderwijs, verzekeren, wonen, uitgaan en sport.
- Anders dan artikel 1 van de Grondwet spreekt de Awgb niet van discriminatie, maar van onderscheid. Dat omvat direct als indirect onderscheid.
- Van direct onderscheid is sprake als een persoon op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld op grond van één van de acht beschermde persoonskenmerken. Van indirect onderscheid is sprake als een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaalde godsdienst, levensovertuiging, etc. in vergelijking met andere personen bijzonder treft.
- Direct onderscheid is verboden, tenzij daarop een wettelijke uitzondering van toepassing is, bijvoorbeeld als sprake is van een toegestane vorm van voorkeursbeleid voor vrouwen.
- Indirect onderscheid is niet verboden indien dat onderscheid objectief gerechtvaardigd is door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.
- Bij een verbod op onderscheid op grond van opleiding is volgens het College een open objectieve rechtvaardigingsgrond passender dan een gesloten systeem van rechtvaardigingen. Bij een gesloten systeem van rechtvaardigingen, zoals in de Awgb, moeten gewenste uitzonderingen expliciet in de wet worden opgenomen. In geval van een open objectieve rechtvaardiging is er meer ruimte voor de rechter of het College om te wegen of een bepaalde rechtvaardiging een legitiem doel dient en of het onderscheid noodzakelijk en rechtvaardig is.
- Het College kan op schriftelijk verzoek van individuen of organisaties onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in de Awgb (artikel 10, lid 1, Wet College voor de rechten van de mens). Het College kan alleen beoordelen of er onderscheid is gemaakt en zo ja, of dit onderscheid verboden is. Een oordeel van het College is niet juridisch bindend maar wel gezaghebbend. Het College kan dus geen sanctie opleggen aan de in het ongelijk gestelde partij of een schadevergoeding toekennen aan degene die is gediscrimineerd.
- Uit de Monitor Discriminatiezaken 2023 blijkt dat het College in dat jaar 580 verzoeken om een oordeel ontving en 141 oordelen uitsprak.
- Het College voert een actief follow-upbeleid. Als wordt geoordeeld dat sprake is van verboden onderscheid, vraagt het College welke maatregelen naar aanleiding van dat oordeel zijn of worden genomen. Uit de Monitor Discriminatiezaken 2023 blijkt dat in dat jaar 68 procent van de organisaties maatregelen nam naar aanleiding van het oordeel. 7 procent van de organisaties is van plan om maatregelen te nemen.
- Als de gediscrimineerde persoon vindt dat de kwestie niet naar tevredenheid is afgehandeld, kan de betrokkene een procedure starten bij de rechter. De rechter moet dan rekening houden met het oordeel van het College.

- In zijn advies over de mogelijkheid tot opname van de grond opleidingsniveau in de Awgb vermeldt het College dat in de periode 2021-2024 dertien meldingen zijn ontvangen van onderscheid op deze grond.
- Er wordt in de praktijk op verschillende manieren breed onderscheid gemaakt op basis van opleidingsniveau. Soms is dat logisch, bijvoorbeeld bij werving van personeel en als toelatingseis tot een vervolgopleiding. Soms schuurt het, zoals bij verzekeraars en datingwebsites voor 'hogeropgeleiden'. Ook in het studentenleven wordt onderscheid gemaakt tussen mbo, hbo en wo-studenten.
- In de Werkagenda en het Stagepact mbo staan daarom diverse maatregelen die het mogelijk maken voor mbo-studenten om deel te nemen aan het studentenleven. Het gaat om maatregelen als deelname aan introductieweken, het creëren van mbo-studentenkaarten voor oa toegang tot (studenten)horeca en kans op studentenkortingen, mogelijkheid tot oprichten van studieverenigingen en deelname aan studentensportverenigingen.

Datum

4 oktober 2024

nota

TER VOORBEREIDING

Aan: MOCW

Middelbaar Beroeps
Onderwijs

Persoonsgegevens

Datum

11 februari 2025

Referentie

50612269

Bijlagen

3

Intern OCW afgestemd

HOenS

Waaier vervolgonderwijs - beleidsstaf 18 februari 2025

Aanleiding

Door het vorige kabinet is op verschillende manieren ingezet op versterking van de gelijkwaardigheid van het mbo, hbo en wo. De beweging is in gang gezet, maar op onderdelen kan de gelijkwaardigheid verder worden versterkt. Mede gelet op de beperkte financiële middelen van dit kabinet en de taakstelling op de APK, is het nodig om scherpe keuzes te maken in de aanpak. In deze nota wordt u geadviseerd over de wijze waarop u deze kabinetsperiode gelijkwaardigheid binnen het vervolgonderwijs kunt bevorderen. De directies MBO en HO&S gaan hierover graag gezamenlijk met u in gesprek tijdens de beleidsstaf van 18 februari a.s. Een powerpoint presentatie wordt nog nagezonden.

Kernpunten

U wordt geadviseerd om het belang van de waaier te blijven benadrukken en gelijkwaardigheid binnen het vervolgonderwijs te blijven bevorderen. Gelet op de beweging die in gang is gezet, de beperkte financiële middelen van dit kabinet en de taakstelling op de APK adviseren wij u hieraan wel een andere invulling te geven dan het vorige kabinet.

Concreet wordt u geadviseerd:

- Het belang van een gelijkwaardig studiefinancieringsstelsel mee te wegen bij uw integrale afweging over de in te dienen claims in voor de voorjaarsbesluitvorming.
- De lopende acties in de Werkagenda inzake deelname van mbo-studenten aan het studentenleven te blijven monitoren, maar de verantwoordelijkheid hiervoor meer bij de sector te laten.
- Geen wetsvoorstel op te stellen met een verbod op discriminatie op opleidingsniveau.

De waaier - inzet, voortgang en resultaten

De waaier is een verzamelterm voor het streven naar gelijke waardering voor alle vormen van (vervolg)onderwijs. In maart 2024 heeft de toenmalige minister Dijkgraaf de Kamer geïnformeerd over zijn visie op vervolgonderwijs als waaier (bijlage 1). In plaats van een ladder van 'laag' naar 'hoog' gaf hij aan het onderwijsstelsel te zien als een waaier waarin verschillende opleidingen naast elkaar liggen, ieder met hun eigen kwaliteiten, die goed op elkaar aansluiten en als gelijkwaardig worden gezien. Hij onderscheidde daarbij vier doelen van de waaier:

1. Studenten bewegen makkelijk door de waaier en vinden zo de (opleidings)route die bij hen past;
2. Studenten in verschillende onderwijssectoren hebben een gelijkwaardige, optimale onderwijservaring en hebben toegang tot gelijkwaardige onderwijsfaciliteiten;
3. De kaders en middelen voor onderwijssectoren en instellingen zijn passend bij hun functie en maatschappelijke opdracht;
4. Sectors in het vervolgonderwijs hebben een duidelijke eigen identiteit.

De afgelopen periode is binnen de directie MBO met name ingezet op doelstelling 2. De onderwerpen die worden beschreven in deze nota en waarover wij tijdens de beleidsstaf graag met u in gesprek gaan, zijn met name gericht op deze doelstelling van de waaier. Op doelstelling 1, 3 en 4 van de waaier bestaan er bij diverse directies losse initiatieven, maar lopen er geen grote beleidstrajecten. Bij verdere beleidsontwikkeling is het echter van belang om ook deze drie doelstellingen van de waaier voor ogen te houden.

In het vervolg van deze nota wordt eerst toegelicht welke stappen al zijn gezet op doelstelling 2 van de waaier. Vervolgens wordt u geadviseerd over mogelijke vervolgstappen tijdens deze kabinetsperiode.

Studentenleven en positie van de mbo-student

De meest zichtbare kant van de waaier is het onderdeel dat raakt aan het studentenleven. Het vorige kabinet heeft maatregelen getroffen om het studentenleven toegankelijker te maken voor mbo-studenten¹. In de Werkagenda zijn o.a. afspraken gemaakt over studentenkaarten voor mbo-studenten, het verruimen van de mogelijkheden voor studentensport, het oprichten van studieverenigingen en de deelname aan introductieweken in studentensteden. Instellingen kunnen kwaliteitsmiddelen inzetten voor deze doelstellingen. In verschillende steden en regio's zien we voorzichtige vooruitgang op deze thema's. Met een onderzoek in vijf verschillende regio's in Nederland, verkennen we in samenwerking met JOBmbo, de MBO Raad en de gemeente Utrecht welke geleerde lessen we kunnen trekken uit de wijze waarop de verschillende regio's in de praktijk inzetten op versterking van de positie van de mbo-student in hun stad of regio. Aanvullend op de Werkagenda zetten we in op toegang tot studentenhuysvesting voor mbo-studenten via de Landelijke Aanpak Studentenhuisvesting².

Medezeggenschap

In de aanpak op het gebied van gelijkwaardige behandeling werken we nauw samen met JOBmbo. De studentenraden en de mbo-instellingen doen dat binnen hun eigen mbo-instellingen en regio ook. Vanuit OCW faciliteren we daarom de jaarlijkse medezeggenschapsdag van JOBmbo en voeren we sinds 2024 een tweejaarlijkse monitoring uit naar medezeggenschap in het mbo. Op nationaal niveau werken we samen met de MBO Raad en JOBmbo aan de JOB-monitor waarmee we de stem van heel veel mbo-studenten laten horen. De afgelopen

¹[kamerbrief-gelijkwaardige-behandeling-mbo-studenten.pdf](#)

²[Landelijk-actieplan-studentenhuisvesting-2022-2030.pdf](#)

periode hebben we samen met de MBO Raad en JOBmbo ingezet op versterking van de JOB-monitor, resulterend in extra vragenmodules en vanaf 2026 een jaarlijkse i.p.v. tweejaarlijkse afname.

Datum
11 februari 2025

Financiële voorzieningen en studiefinanciering

Het studiefinancieringsstelsel verschilt voor studenten in het ho en mbo. De bedragen verschillen, en in sommige gevallen zijn ook de voorwaarden anders. Sommige verschillen zijn beleidsmatig uitlegbaar, andere verschillen zijn historisch zo gegroeid en op dit moment niet goed meer uit te leggen.

De afgelopen jaren zijn al enkele stappen gezet om dit dichter bij elkaar te brengen. Zo zijn met de Wet herinvoering basisbeurs de terugbetalingsvoorwaarden van de studieschuld van mbo-studenten gelijk aan die van het hbo en wo³. Tevens kunnen mbo-studenten, net als hbo- en wo-studenten 35 jaar doen over het aflossen van hun studieschuld. Ook de berekening van de rente is gelijk aan de huidige regels voor hbo- en wo-studenten. Daarnaast mogen mbo-studenten sinds 1 januari 2024 onbeperkt bijverdienen naast hun studie, net als hbo- en wo-studenten.

Excellentie

Mbo-studenten helpen excelleren op hun vakgebied is ook onderdeel van de waaier. Dat stimuleren we door subsidie te verstrekken voor de jaarlijkse vakwedstrijden die worden georganiseerd door WorldSkills Netherlands (WSNL). Tevens maken we met een subsidie mogelijk dat mbo-studenten kunnen deelnemen aan de internationale vakwedstrijden Euro- en World-skills. Een ander voorbeeld van het stimuleren van excellentie is de Nederlandse Onderwijspremie. De Onderwijspremie was voorheen alleen toegankelijk voor hbo- en wo-instellingen, maar is sinds 2023 ook beschikbaar voor onderwijsteams in het mbo.

Maatschappelijke waardering en terminologie

De afgelopen periode is er steeds meer positieve aandacht gekomen voor het beroepsonderwijs, mede door de aanhoudende tekorten aan vakmensen. Daarnaast is het maatschappelijke debat over de herwaardering van het mbo aangezwengeld door de Kamer en door OCW. Hierin speelt u, in uw publieke optredens als minister, ook een belangrijke rol. Taal en terminologie zijn belangrijk als we spreken over onderwijs. Om die reden worden mbo-studenten sinds het studiejaar 2021-2022 ook bij wet 'studenten' genoemd. Daarnaast hebben we het CBS in 2023 gevraagd om ons te adviseren over het gebruik van onderwijsterminologie⁴ en specifiek naar de termen middelbaar en hoger onderwijs. Geen van de onderzochte alternatieven van het CBS bleek een adequate vervanger van de huidige benamingen van ons vervolgonderwijs. Wel vermijdt het CBS inmiddels termen als laagopgeleid en hoogopgeleid in teksten, figuren en publicaties en in de Standaard Onderwijsindeling. Veel onderzoek wordt gebaseerd op CBS data, dus dit heeft een aanzienlijke impact. Ook binnen het departement is passende taal en terminologie nodig. Daarom is, in de recentelijk gepubliceerde schrijfwijzer door

³ Kamerstukken I 2022-2023, 36 229, nr. B

⁴ [Van leerladder naar onderwijswaaier | CBS](#)

PD&R, ook passende taal geformuleerd op gebied van de waaier en vermijden we termen als op- en afstromen.

Datum
11 februari 2025

De waaier - vervolgstappen

U heeft als minister diverse malen aangegeven de waaier van groot belang te vinden. De taakstelling op APK en de onderwijsbegroting vragen ons echter om scherpe keuzes te maken. We constateren dat er een maatschappelijke beweging op gang is gekomen. Hoewel we aandacht zullen blijven geven aan de waaier, stellen we voor om de inzet meer aan de sector te laten.

Financiële voorzieningen en studiefinanciering

U heeft in het bestuurlijk overleg met JOBmbo aangegeven de ambitie te hebben om de verschillen tussen mbo-studenten enerzijds en hbo-/wo-studenten anderzijds te verkleinen op gebied van studiefinanciering. Vrijwel alle opties op het gebied van de financiële kant van de waaier vragen om aanzienlijke financiële middelen, ofwel de bereidheid om studenten erop achteruit te laten gaan. Tevens vraagt inzet op de financiële kant van de waaier een stevige ambtelijke capaciteit.

Bijgevoegde Kamerbrief uit 2024 over de waaier bevat een bijlage met daarin een inventarisatie van de verschillen tussen studiefinanciering voor mbo- en hbo- en wo-studenten (bijlage 2). Aan sommige verschillen ligt een duidelijke beleidstheorie ten grondslag. Voor andere verschillen is geen duidelijk verband met een beleidstheorie te vinden. Deze verschillen lijken vooral historisch of vanuit budgettaire afwegingen ontstaan en zijn daarmee moeilijk uitlegbaar. Het opheffen van deze verschillen vergt doorgaans echter forse financiële middelen en stevige ambtelijke capaciteit en zijn daarom niet direct realiseerbaar.

Ook de Verkenning SF, met u besproken op 5 februari jl., kent een aantal maatregelen dat raakt aan de waaier. Eerder is met u afgesproken die Verkenning naar de Kamer te willen sturen, en indien daar financiële ruimte toe gevonden wordt prioriteit te geven aan o.a. een maatregel over automatische restitutie van het lesgeld die ook in de waaier zou passen. De beslisnota hierover volgt separaat. In het gesprek van 5 februari jl. heeft u ook de wens uitgesproken voor een fundamentele verkenning richting een meer rechtvaardig studiefinancieringsstelsel, waarbinnen de waaier een deelthema is. Met u is het voorbehoud gedeeld dat hier ambtelijke inzet voor nodig is die nu niet beschikbaar is. De uitdagingen specifiek op het verschil tussen mbo en ho worden wel opgenomen in de correspondentie met de Kamer naar aanleiding van de verkenning. Uw wens voor een fundamentele verkenning vraagt een bredere afweging in de capaciteitsinzet en wordt ambtelijk besproken. We komen daar later bij u op terug.

Gelijkwaardige positie van de mbo-student

De lopende acties rondom het studentenleven zijn geborgd in de Werkagenda MBO en in de aanstaande vernieuwing van de Landelijke Aanpak Studentenhuisvesting. Er is een positieve maatschappelijke beweging op gang gekomen over de positie van mbo-studenten. Dit heeft geleid tot deelname van mbo-studenten aan introductieweken, toegang tot studentenkroegen en recht op studentenkortingen. De mbo-instellingen zijn bezig met de implementatie van de Werkagenda en in een groot deel van de regio's wordt aandacht besteed aan de

maatregelen op het thema gelijkwaardige behandeling. Het is van belang aan de hand van de monitoring van de Werkagenda de voortgang te bewaken.

Datum
11 februari 2025

Het is van waarde dat u in uw publieke communicatie aandacht blijft genereren voor de positie van de mbo-student. In de uitwerking van de maatregelen breekt echter een nieuwe fase aan, waarin niet OCW, maar de mbo-instellingen, het maatschappelijk middenveld en de gemeentes aan zet zijn. In combinatie met de taakstelling op het APK budget en beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit, vraagt dit om andere positie van OCW.

We adviseren u ivm beperkte ambtelijke capaciteit dan ook terughoudend te zijn om nieuwe onderwerpen te agenderen op het gebied van gelijkwaardige behandeling en de instellingen aan de hand van de afspraken in de Werkagenda te wijzen op hun verantwoordelijkheid hiervoor.

Opleidingsniveau als discriminatiegrond - advies van het College voor de Rechten van de Mens

Ook bij afgestudeerden komt onderscheid op basis van opleiding voor. Denk bijvoorbeeld aan verzekeraars en datingwebsites voor 'hoger-opgeleiden'. In de publicatie Atlas van Afgehaakt Nederland⁵ constateren de auteurs Josse de Voogd en René Cuperus dat politiek-maatschappelijk onbehagen of 'afhaken' sterk samenhangt met inkomens- en opleidingsniveau, ook wel diplomademocratie genoemd.

Naar aanleiding van een motie van de leden De Hoop (PvdA) en Bouchallikht (GroenLinks) heeft u samen met MBZK het College voor de Rechten van de Mens (CRM) verzocht om advies over het toevoegen van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb). Het CRM heeft dit advies op 28 augustus 2024 uitgebracht en gepubliceerd op zijn website. De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft u en MBZK op 12 september 2024 verzocht om een kabinetsreactie op dit advies. U bent in een separate nota geïnformeerd over dit advies (bijlage 3).

Hoewel het CRM concludeert dat er aanleiding is om juridisch bescherming te bieden tegen onderscheid op grond van opleidingsniveau, is het volgens het CRM niet wenselijk om dergelijk onderscheid te verbieden in de Awgb. Een open objectieve rechtvaardigingsgrond is volgens het CRM passender dan een gesloten systeem van rechtvaardigingen. Zo kan het bij vacatures wenselijk zijn om onderscheid te maken op basis van opleidingsniveau, maar is het voor andere doeleinden juist niet wenselijk. Het College concludeert daarom dat opname van de discriminatiegrond opleidingsniveau in een separate gelijkebehandelingswet meer voor de hand ligt dan in de Awgb.

Gelet op de beperkte capaciteit bent u eerder geadviseerd om geen wetsvoorstel op te stellen met een verbod op discriminatie op opleidingsniveau (bijlage 3). U heeft hierop aangegeven toch wel een separate gelijkebehandelingswet te willen voorbereiden, maar niet met urgentie gelet op de bestaande werkvoorraad. Op dit moment is er bij de directie mbo geen capaciteit om dit op te pakken. Wij

⁵ [Atlas van Afgehaakt Nederland | Rapport | Kennisbank Openbaar Bestuur](#)

adviseren u dan ook om de Kamer in een kabinetsreactie te informeren dat dit de komende periode niet in gang wordt gezet. Overigens valt de gelijkebehandelingswetgeving onder de bevoegdheid van MBZK en bijgevoegde nota wordt daarom ook aan MBZK voorgelegd. Het standpunt van MBZK hierop is nog niet bekend.

Datum

11 februari 2025

Politieke context

In het Regeerprogramma is:

- Het belang van alle vormen van vervolgonderwijs onderstreept.
- De ambitie uitgesproken om opwaartse druk ('hoger is beter') in onze samenleving tegen te gaan.
- De ambitie uitgesproken om een onderwijsstelsel te creëren dat ervoor zorgt dat alle jongeren op een opleiding terechtkomen die het beste past bij hun talenten en geen talenten verloren te laten gaan.

Door het huidige kabinet is nog geen concreet gevolg gegeven aan bovenstaande punten of aan de eerder aangehaalde beleidsdoelstellingen uit de waaierbrief.

De waaier heeft brede politieke aandacht in de Tweede Kamer.

In het verleden zijn door verschillende partijen (GroenLinks/PvdA, CDA, D66, Volt, VVD) moties aangenomen die raken aan de waaier of de positie van de mbo-student en het beroepsonderwijs:

Lopende moties:

Datum

11 februari 2025

- Motie van de leden De Hoop (PvdA) en Bouchallikht (GroenLinks) waarin de regering wordt verzocht om een voorstel te doen voor de toevoeging van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling.

Afgeronde moties:

- Motie Van der Molen/Palland (CDA) over werken aan verdere gelijkheid tussen mbo-studenten en ho-studenten.
- Motie van de leden Westerveld (GroenLinks) en Peters (CDA) waarin de regering wordt verzocht om een verkenning te doen hoe tot een gelijkwaardige behandeling van alle studenten te komen als het aankomt op restitutie van het lesgeld, zodat mbo-studenten hier zo snel mogelijk profijt van hebben.
- Motie van de leden Martens-America (VVD) en Dassen (Volt) waarin de regering wordt verzocht om in kaart te brengen welke barrières studenten belemmeren bij het wisselen van opleiding, specifiek gericht op de verschillen in SF tussen mbo en ho.

Bijlagen

1. Kamerbrief over het vervolgonderwijs als waaier d.d. 27 maart 2024;
2. Bijlage bij Kamerbrief over het vervolgonderwijs als waaier d.d. 27 maart 2024;
3. Nota Kabinetsreactie advies College Rechten vd Mens inz. opleidingsniveau d.d. 4 oktober 2024.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Reactie op het advies van het College voor de Rechten van de Mens over het aanvullen van de gelijkebehandelingswetgeving met bescherming tegen discriminatie wegens opleiding

Aanleiding

Op 28 augustus 2024 heeft het College voor de Rechten van de Mens (CRM) een advies uitgebracht aan de toenmalig MOCW en MBZK over het toevoegen van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb).¹ De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft MOCW en MBZK op 12 september 2024 (2024D32833) verzocht om een kabinetsreactie op het CRM advies. Op 11 september werd door de griffier gerappelleerd (2025D38562) deze reactie voorafgaand aan het mbo debat op 1 oktober te delen met de Kamer. In deze nota vragen we u de kabinetsreactie te ondertekenen voor verzending voor 26 september 2025.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u met ondertekening akkoord te gaan met verzending van bijgaande Kamerbrief, mede namens de minister van BZK.

Kernpunten

- Toenmalig MOCW heeft advies van CRM opgevraagd en aangekondigd in een Kamerbrief over gelijkwaardige behandeling van mbo studenten², naar aanleiding van een motie van leden Bouchallikht (GroenLinks) en De Hoop (PvdA).³
- De motie constateert dat nog op tal van manieren onnodig onderscheid wordt gemaakt tussen mbo-studenten enerzijds en hbo- en wo-studenten anderzijds. In de motie is de regering verzocht om een voorstel te doen voor toevoeging van opleidingsniveau als discriminatiegrond aan de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb).⁴
- De gelijke behandelingswetgeving valt onder verantwoordelijkheid van MBZK. De kabinetsreactie op het advies van het CRM wordt daarom mede ondertekend door MBZK.

¹ [Advies College: vul wetgeving aan met bescherming tegen discriminatie vanwege opleiding | College voor de Rechten van de Mens](#)

² Kamerstukken II 2022-2023, 31 524, nr. 569.

³ Kamerstukken II 2022-2023, 36 200 VIII, nr. 91.

⁴ Kamerstukken II 2022-2023, 36 200 VIII, nr. 91.

Middelbaar Beroeps
Onderwijs

Persoonsgegevens

Datum

2 september 2025

Referentie

54412344

Bijlagen

1. Kabinetsreactie
2. Advies CRM
3. Verzoek commissie
OCW kabinetsreactie
4. Rappel commissie
OCW kabinetsreactie

Interdepartementaal
afgestemd
BZK

Toelichting

Conclusie advies CRM

Het opnemen van opleidingsniveau als discriminatiegrond in artikel 1 van de Awgb is problematisch, o.a. omdat de Awgb een brede bescherming biedt tegen het maken van onderscheid. Onderscheid naar opleidingsniveau is echter in sommige situaties juist wel gewenst, bijvoorbeeld bij selectie voor een vervolgopleiding en werk.

- Hoewel het CRM concludeert dat er aanleiding is om juridisch bescherming te bieden tegen onderscheid op grond van opleidingsniveau, is het volgens het CRM niet wenselijk om dit te doen via de Awgb.
- Een separate wet met een open objectieve rechtvaardigingsgrond is volgens het CRM passender dan de Awgb, dat een gesloten systeem van rechtvaardigingen kent. Zo kan het bij vacatures wenselijk zijn om onderscheid te maken op basis van opleidingsniveau, maar is het voor andere doeleinden juist niet wenselijk.
- Bovendien wijst het CRM op alternatieve, bestaande wet- en regelgeving waar onderscheid op opleidingsachtergrond ook onder valt (de Grondwet en internationale verdragen) en is een bredere maatschappelijke aanpak nodig voor daadwerkelijke emancipatie en gelijkwaardige behandeling tussen groepen met verschillende opleidingsniveaus.
- Overigens gaat het CRM ook in op de vraag hoe 'opleidingsniveau' zich verhoudt tot het begrip 'sociaaleconomische status'. De grond sociale afkomst wordt in artikel 26 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke rechten en artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens genoemd als discriminatiegrond, maar komt in de Awgb niet terug. De toenmalige MBZK heeft toegezegd bereid te zijn om hier onderzoek naar te doen.

Acties n.a.v. advies CRM

- Uw voorganger heeft mede op basis van het advies van het CRM besloten om geen wetsvoorstel uit te werken met een verbod op discriminatie op opleidingsniveau, maar om op andere manieren in te zetten op de gelijkwaardigheid van het mbo. De kabinetsreactie is uitgewerkt volgens deze lijn.
- De kabinetsreactie bevat een samenvatting van het advies van het CRM. Er wordt ingegaan op de maatschappelijke relevantie, de werking en de reikwijdte van de Awgb. Vervolgens komen de voor- en nadelen en noodzakelijke afwegingen voor opname van 'opleidingsachtergrond' in de Awgb aan bod en de alternatieve oplossingen die het CRM ziet.
- In het tweede deel reageert u op de conclusies van het CRM en worden inhoudelijke argumenten gegeven (zoals hierboven toegelicht) waarom niet wordt gekozen voor opname in de Awgb of de ontwikkeling van een separate wet. Ook informeert u de Kamer welke andere stappen wel zijn genomen voor een meer gelijkwaardige behandeling in de samenleving van mbo-studenten en mensen met afgeronde vakopleidingen.

Politieke context

- Over het onderscheid op basis van opleiding is de afgelopen jaren een maatschappelijk en politiek debat ontstaan. Er blijven uitdagingen omtrent de positie en status van het beroepsonderwijs in de maatschappij. Ook bij afgestudeerden komt onderscheid op basis van opleiding voor. Denk bijvoorbeeld aan verzekeraars en datingwebsites voor 'hoger-opgeleiden'. Het verzoek om opleiding toe te voegen als discriminatiegrond heeft een symbolisch karakter en heeft naar verwachting beperkt maatschappelijk effect, maar de aandacht en de waarde draagt wel bij aan de positie van het beroepsonderwijs in de maatschappij.
- Ook in de Kamer is er regelmatig aandacht voor de positie en gelijkwaardigheid van de mbo-student t.o.v. hbo- en wo-studenten en het onderwerp wordt Kamerbreed geadresseerd. D66 en GroenLinks/PvdA hebben aandacht voor de positie van de mbo-student in het studentenleven. BBB en het CDA hebben eerder aandacht gevraagd voor de positie van het beroepsonderwijs en de naamgeving hiervan.

Vervolgacties (uitgewerkt in kabinetsreactie)

- Het CRM adviseert om een verbod op onderscheid wegens opleiding niet op te nemen in de Awgb, maar om een separate gelijkebehandelingswet te ontwikkelen met een open objectieve rechtvaardigingsgrond.
- **U wordt geadviseerd om dit niet te doen**, aangezien:
 - De verwachting is dat een dergelijke wet vooral een symbolische betekenis zal hebben en geen grote maatschappelijke verandering teweeg zal brengen.
 - Bovendien wijst het CRM tegelijkertijd ook op al bestaande wetten (Grondwet en internationale verdragen) waarop iemand zich kan beroepen die zich gediscrimineerd voelt op basis van opleidingsachtergrond.
 - Tot slot neemt de voorbereiding van een dergelijke wet enkele jaren in beslag en is er weinig beschikbare ambtelijke capaciteit.
- We blijven samen met partners inzetten op uitvoering van de Werkagenda, waarmee we de kwaliteit van het mbo verbeteren, de aansluiting op de arbeidsmarkt versterken en gelijkwaardigheid bevorderen. Daarnaast dragen we uit dat OCW de maatschappelijke scheidslijn langs opleidingsniveau niet alleen kan oplossen, dit is een breed maatschappelijk vraagstuk.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.